QP CODE: 131003 **Reg. No. …………………………..**

First Professional BAMS Degree Regular/Supplementary Examinations June 2024

PAPER - I Samskritam Evam Ayurved Ithihasa – AyUG-SN & AI

(2021 Scheme)

Time: 3 Hours **Total marks:100**

- ***Answer all questions to the point neatly and legibly • Do not leave any blank pages between answers • Indicate the question number correctly for the answer in the margin space***
- ***Answer all parts of a single question together • Leave sufficient space between answers***
- ***Draw table/diagrams/flow charts wherever necessary***

1. **Multiple Choice Questions** **(20x1=20)**

The Answers to MCQ questions (Q.No. i to Q.No. xx) shall be written continuously on the first two writing sheets (ie Page No. 3 & 4) only

i. श्लेष्मा इत्यस्मिन् पदे मूर्धन्यः वर्णः कः?
a) श् b) ल् c) ष् d) म्

ii. मुखनासिकावचनः---------
a) अननुनासिकः b) अनुनासिकः c) नासिका d) उपसर्गः

iii. अधिकरणकारकस्य का विभक्तिः?
a) द्वितीया b) षष्ठी c) सप्तमी d) पञ्चमी

iv. शरीरचिन्तां निर्वर्त्य कृतशौचविधिः ततः। अस्मिन् वाक्ये निर्वर्त्य इति पदे कः प्रत्ययः?
a) ल्युट् b) ल्यप् c) ण्यत् d) क्

v. विवृतप्रयत्नवन्तः वर्णाः के?
a) अन्तः स्थाः b) स्वराः c) स्पर्शाः d) ऊष्माणः

vi. अर्थिनः न आक्षिपेत् । अस्मिन् वाक्ये अर्थिनः इति शब्दस्य का कारकसंज्ञा?
a) करणम् b) अपादानम् c) कर्म d) कर्त्ता

vii. दृश् + क्त्वा=------
a) दृश्वा b) दृष्ट्वा c) पशित्वा d) दृशित्वा)

viii. "कफः" इति पदे ओष्ठ्यः वर्णः कः?
a) क् b) अ c) विसर्गः d) फ्

ix. "च" इत्यस्य का संज्ञा?
a) उपसर्गः b) निपातः c) संयोगः d) संहिता

x. कस्याः विभक्तेः कारकसंज्ञा नास्ति?
a) सप्तमी b) चतुर्थी c) पञ्चमी d) षष्ठी

xi. बाह्यप्रयत्नाः कति?
a) पञ्च b) त्रयः c) एकादश d) षट्

xii. "सन्धिसंश्लेषात् श्लेषकः सन्धिषु स्थितः" इति वाक्ये श्लेषकः इति पदे कः प्रत्ययः?
a) ल्युट् b) क्त c) ण्वुल् d) णिनि

xiii. आ ऐ औ एतेषां वर्णानां का संज्ञा?
a) गुणः b) वृद्धिः c) ह्रस्वः d) प्रत्याहारः

xiv. कर्तुः क्रियया आप्तुम् इष्टतमं कारकं किं संज्ञं भवति?
a) करणम् b) कर्म c) अधिकरणम् d) कर्ता

xv. वर्णानाम् अतिशयितः सन्निधिः ------संज्ञः स्यात्।
a) संयोगः b) संहिता c) अनुस्वारः d) सवर्णम्)

(PTO)

xvi. “व्यानः हृदि स्थितः कृत्स्नदेहचारी महाजवः च भवति”। अस्मिन् वाक्ये हृदि इति पदस्य का कारकसंज्ञा?
a) अपादानम् b) कर्त्ता c) कर्म d) अधिकरणम्

xvii. दु:खित: मणिभद्र: निद्रायां पद्मनिधिरूपं क्षपणकं दृष्टवान्। अस्मिन् वाक्ये दुखित: इति पदस्य विशेष्यपदम् किम्?
a) पद्मनिधि: b) क्षपणकम् c) मणिभद्र: d) निद्रायाम्

xviii. दानस्य कर्मणा यमभिप्रैति स -------।
a) सम्प्रदानम् b) अपादानम् c) करणम् d) अधिकरणम्

xix. इत्संज्ञाविधायकं सूत्रं किम्?
a) आदिरन्त्येन सहेता b) अदर्शनं लोप: c) हलन्त्यम् d) परःसन्निकर्षःसंहिता

xx. “अनुकुर्यात्तमेवातो लौकिकेऽर्थे परीक्षकः” । अस्मिन् वाक्ये ‘अर्थे’ इति पदस्य विशेषणपदं किम्?
a) परीक्षकः b) तम् c) अनुकुर्यात् d) लौकिके

Short Notes: (8x5=40)

2. अधोदत्तानां पदानां सन्धिं सन्धिच्छेदं वा लिखत
   - विषम: + तीक्ष्ण: • हेतौ + ईर्ष्येत् • तस्मिन् + अवहित: • सम्यग्योग: • सेवेतेतरदूरगः
3. अधोदत्तानां पदानां विग्रहवाक्यं समस्तपदं वा लिखत
   - यथाबलम् • कूलच्छाया • परमादरः • स्वस्थेभ्यो हितम् • बुद्धिः अस्य अस्ति इति ।
4. कोष्ठतः समुचितेन अव्ययपदेन रिक्तस्थानानि पूरयत (तु, वा, च, अपि, एव, इह)
   a) ते व्यापिनः ----- हृन्नाभ्योरधोमध्योर्ध्वसंश्रया: भवन्ति।
   b) भूमिदेहप्रभेदेन देशमाहुः----------- द्विधा ।
   c) तेन ---------तु उत्तमाङ्गस्य बलहृत्केशचक्षुषाम्।
   d) मूत्रजेषु तु पाने ------------ प्राग्भक्तं शस्यते घृतम् ।
   e) कषायतिक्तमधुराः पित्तमन्ये ----------- कुर्वते।
5. रूपाणि लिखत
   a) मनस्शब्दस्य तृतीया-एकवचनम्।
   b) भिषज् शब्दस्य षष्ठी-एकवचनम्।
   c) अग्निशब्दस्य चतुर्थी-एकवचनम्।
   d) अश्रुशब्दस्य सप्तमी-एकवचनम्।
   e) आयुष् शब्दस्य चतुर्थी-एकवचनम्।
6. स्ववाक्येषु योजयत
   - उपदिशति • निर्दिशति • आनयति • उपजायते • विहरति
7. स्ववाक्येषु योजयत
   - देयम् • भुक्त्वा • पाठयितुं • प्रक्षाल्य • गत्वा
8. धातुरूपाणि लिखत
   - भूधातुः परस्मैपदि लृट् । • त्यज् धातुः परस्मैपदि - विधिलिङ्
9. अधोदत्तेषु वाक्येषु रेखाङ्कितपदानां विभक्तिः कारकं च लिखत
   a) **हेमन्ते** अनल: प्रबल: भवति।
   b) **दर्शनस्पर्शनप्रश्नैः** परीक्षेत च रोगिणम्।
   c) वैद्य: **रोगिणे** औषधं ददाति।
   d) **दध्न:** उद्धृतं नवं नवनीतं वर्णबलाग्निकृत् भवति।
   e) सर्वदेहप्रसृतान् सामान् **दोषान्** निर्हरेत्।

(PTO)

Answer briefly: **(4x10=40)**

10. समुचितरूपाणि विलिख्य वाक्ये योजयत ।

a) कफशब्दस्य षष्ठीविभक्तिः-एकवचनम्।
b) गुरुशब्दस्य द्वितीया-एकवचनम्।
c) मेदस् शब्दस्य षष्ठीविभक्तिः-एकवचनम्।
d) अम्बु-शब्दस्य तृतीया-एकवचनम्।
e) असृज्-शब्दस्य षष्ठीविभक्तिः-बहुवचनम्।

B. अशुद्धिपरिहारं कुरत ।

a) समानेन गुणै: वृद्धि: भवति।
b) तत्राद्यं मारुतं घ्नन्ति त्रयस्तिक्तादयः कफम्।
c) तैश्च त्रय: प्रकृतय: हीनमध्योत्तमा: पृथक्।
d) रज: तम: इति मनसस्य द्वौ दोषौ स्तः।
e) बहुकल्पं बहुगुणं सम्पन्नं औषधः भवति।

11. अधोदत्तानां रेखाङ्कितपदानां विग्रहवाक्यं समासनाम्ना सह लिखत ।

a) आढ्यो रोगी **भिषग्वश्यो** भवति।
b) तं कृत्वा **अनुसुखं** देहं मर्दयेच्च समन्ततः।
c) स्निग्धं सोमात्मकं शुद्धम् ईषद् **लोहितपीतकम्**।
d) आत्मवत्सततं पश्येदपि **कीटपिपीलिकम्**।
e) **स्नानशीलः** सुसुरभिः सुवेषोऽनुल्बणोज्ज्वलः।

12. अधोदत्तानां रेखाङ्कितपदानां सन्धिच्छेदं सूत्रसहितं लिखत ।

a) **रोगस्तु** दोषवैषम्यं दोषसाम्यमरोगता।
b) तेषां कायमनोभेदादधिष्ठानमपि द्विधा।
c) द्वौ च **दोषावुदाहृतौ**।
d) **नोर्ध्वजानु**श्चिरं तिष्ठेत्।
e) वातमूत्रशकृत्सङ्ग**दृष्ट्यग्निवध**हृद्गताः।

13. A. अधोदत्तानां रेखाङ्कितपदानां समुचितं प्रत्ययं लिखत

a) यस्त्वामशयसंस्थित: **क्लेदकः** सोऽन्नसङ्घातक्लेदनात्। (क्त, क्त्वा, ण्वुल्, क)
b) यथा पक्षी **परिपतन्** सर्वतः सर्वमप्यहः।(शतृ, शानच्, क्तवत्, तुमुन्)
c) अवृत्तिव्याधिशोकार्तानानुवर्तेत **शक्तितः**।(क्त, तसिल्, क्तिन्, क्तवतु)
d) दूष्यं देशं कालं आदयः सूक्ष्मसूक्ष्माः **समीक्ष्य** एषां दोषौषधनिरूपणं कुर्यात्। (ल्यप्, क्त्वा, णिनि, क्तिन्)
e) तं **कृत्वा** अनुसुखं देहं मर्दयेच्च समन्ततः।(क्तवत्, क्त, क्त्वा, क्तिन्)

B. अधोदत्तानां पदानां प्रयोगं विपरिणमयत

a) वैद्य: औषधं ददाति।
b) वाग्भटाचार्येण अष्टाङ्गहृदयं क्रियते ।
c) विकृत: दोष: देहं हन्ति।
d) आतुरेण आतुरालयः गम्यते।
e) नकुलेन सर्पः हन्यते ।

****